
"Politieke" stakingen en immobilisme

Het ABVV, kort daarop schoorvoetend bijgetreden door de twee andere grote bonden, kondigde voor maandag 6 oktober een "nationale actiedag met stakingsacties" aan.

Uit de verklaringen van de vakbondsleiders blijkt dat in de eerste plaats "het immobilisme van de regering" wordt gevisieerd, al worden ook "de voortdurende aanvallen op de index" genoemd. De vraag rijst derhalve of het niet minstens deels om een politieke staking gaat en zo ja of een politieke staking juridisch wel in orde is.

Al sinds 1961 waarborgt het Europees Sociaal Handvest (ESH) van de Raad van Europa het recht van werknemers "*op collectief optreden in gevallen van belangengeschillen, met inbegrip van het stakingsrecht*". En dezelfde tekst komt voor in het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie van 2000. Belangrijk is dat beide handvesten het recht te staken beperken tot belangengeschillen. Daarmee worden geschillen tussen werknemers en werkgevers bedoeld. Is druk uitoefenen op de regering om haar te dwingen tot een actiever optreden ter bescherming van de koopkracht wel een belangengeschil in de voornoemde zin?

Belgische toestanden

Zelfs al zou het antwoord ontkennend zijn, dan nog betekent dat niet dat zuiver politieke stakingen in België illegaal zijn. De werknemers een ruimer recht tot staken geven dan de Europese handvesten, is natuurlijk niet verboden. En dat is precies wat het Belgisch stakingsrecht doet door... niet te bestaan. Althans niet in de zin van een uitdrukkelijke wettekst uitgaande van de Belgische overheid die het recht tot staken als zodanig regelt. Daarom besliste het Hof van Cassatie in 1981 dat een werknemer ook het recht heeft deel te nemen aan een niet door een vakbond erkende, zgn. wilde staking. En in zijn advies aan het Hof maakte de advocaat-generaal duidelijk dat de conclusie dezelfde is wanneer een cao een verbintenis van de vakbonden bevat de sociale vrede te bewaren en zelfs bij een politieke staking. Als, zo zegt de advocaat-generaal, het bedenkelijk is dat alle stakingen op dezelfde voet worden geplaatst, dan is dat "*uitsluitend en alleen te wijten aan de inertie van de wetgevende macht die het nog steeds niet nodig heeft gevonden de uitoefening van het stakingsrecht te regelen met inachtneming van de rechtmatige belangen van alle betrokkenen, die niet alleen de stakende werknemers en de vakbonden zijn, maar ook de werkwilligen, het bedrijfsleven en vaak zelfs de ganse bevolking*".

Meer dan 25 jaar later is de situatie op dat punt ongewijzigd. Van "Europa" moet geen heil worden verwacht: het stakingsrecht is expliciet uitgesloten van de bevoegdheden van de EU. Als er behoefte is aan een betere regeling of beter gezegd aan een regeling, zal die dus van de Belgische overheid moeten komen.

Zouden de werkgevers en hun organisaties de regering hier geen immobilisme kunnen verwijten?

Willy van Eeckhoutte.

Meer informatie over dit onderwerp is te vinden in het Sociaal Compendium 07-08, hét standaardwerk van het Belgisch arbeids- en socialezekerheidsrecht (www.sociaalcompendium.be)
